

บทที่ 1

แนวทางการศึกษา

1.1 บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา หลักในเรื่องสมรรถนะ (Competencies) ได้ถูกนำมาใช้กันมากขึ้น ซึ่งความจริงแล้วหลักการของสมรรถนะไม่ได้เป็นเรื่องแปลกใหม่แต่อย่างใด แต่เป็นการกำหนดความชัดเจนว่าอะไรบ้างคือสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรที่ควรจะมี แล้วจึงกำหนดวิธีการประเมินว่าบุคลากรในองค์กรมีสมรรถนะหลักในระดับที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งถ้าหากยังไม่มี องค์กรก็ต้องหาวิธีการและแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะในระดับที่ต้องการ

พสุ เดชะรินทร์ (2547) เสนอว่าถ้าพิจารณาในภาพรวมในอนาคตอีก 15 ปีข้างหน้า ความต้องการด้านบุคลากรจะเน้นในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ ในขณะเดียวกันบัณฑิตในอนาคตก็จะต้องมีความรู้กว้างในลักษณะ Multidisciplinary หรือมีความรู้หลากหลายศาสตร์สาขาไม่ใช่มีความรู้ลึกในสิ่งที่ตนเองเรียนอย่างเดียว แต่ควรจะมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และสังคมที่สมดุลกัน บัณฑิตในอนาคตก็ต้องมีคุณลักษณะที่สามารถคิด วิเคราะห์ วิจัย และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ในระดับที่ดีมาก อีกทั้งยังต้องสามารถที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองในส่วนของสมรรถนะนั้น บัณฑิตก็ต้องมีทักษะที่ดีมากในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการอ่าน การเขียน การพูด การแสดงออกด้านภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และการจัดการ โดยเฉพาะภาษาไทยก็ต้องสามารถสื่อสารได้ดีมาก ความคาดหวังในด้านภาษาอังกฤษต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในชีวิตประจำวันได้ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศก็ต้องสามารถใช้โปรแกรมระดับสูงในการทำงานได้ และในด้านการบริหารจัดการบัณฑิตก็ต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม มีวุฒิภาวะของความเป็นผู้นำ และผู้บริหาร สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ อีกทั้งยังต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของต่างชาติได้ดี และนอกเหนือจากทักษะสมรรถนะต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น บัณฑิตในอนาคตจะต้องมีความชำนาญเฉพาะทางที่สูง เพื่อการประกอบอาชีพ ไม่ใช่แต่เพียงเป็นผู้นำที่ดี ภาษาดี แต่ขาดความรู้ความชำนาญในสิ่งที่เป็วิชาชีพที่ตนเรียนมา ที่สำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับบัณฑิตในอนาคตก็คือทัศนคติที่ดีในการทำงาน มีความพร้อมที่จะทำงาน มีความอดทน มีแรงจูงใจที่ดีในการทำงาน บัณฑิตประเภทที่ไม่อดทน เจองานหนักก็ท้อไม่ไหว ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในอนาคต (พสุ เดชะรินทร์, <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2004gz/article/2204jcne01p3.thm>. สืบค้น 10 ตุลาคม 2552)

การแข่งขันด้านธุรกิจที่มากขึ้นกว่าในอดีต สมรรถนะของบุคลากรในองค์กรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการผลักดันธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ บุคลากรในวิชาชีพบัญชีถือเป็นบุคลากรกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กรธุรกิจ ทุกแขนง เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2547) กล่าวว่า นักบัญชีเป็นบุคลากรที่เป็นแกนหลักในการเชื่อมต่อให้ภารกิจของส่วนงานต่าง ๆ ในองค์กรสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดกว้าง

ของธุรกิจ ลักษณะระบบการค้าเสรี จนทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีความซับซ้อนและพัฒนาก้าวหน้าขึ้น การเชื่อมต่อการกิจที่สำคัญในงานบัญชีคือการทำให้เห็นความโปร่งใสในการบริหารการเงิน งบประมาณ จนถึงการชำระภาษี รวมทั้งการที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ต้องมีระบบการรายงานให้เห็นความแข็งแกร่งของการมีทุนที่มั่นคง เปิดเผย เป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ลงทุน ผู้บริโภค ภาครัฐ เป็นต้น

สิ่งสำคัญประการหนึ่งของประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมและปรับตัวเพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้า คือ การพัฒนาระบบสากลที่สร้างการยอมรับในระดับการค้านานาชาติโดยพัฒนากฎระเบียบ ในการกำกับดูแลวิชาชีพบัญชี เพื่อรักษามาตรฐานคุณภาพการบริการ ค้ำครองผู้บริโภค และสร้างบูรณาการแห่งวิชาชีพ รวมทั้งสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีของไทย (พิราภรณ์ กิจไพฑูรย์, 2546)

การบริการด้านบัญชีมีการขยายออกไปหลายด้านตามสภาพการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไป ซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังของผู้ใช้บริการด้านบัญชี ซึ่งเป็นแกนหลักในการสนับสนุนธุรกิจต่อมาตรฐานและคุณภาพในวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีสูงขึ้น และเป็นเหตุผลให้คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard Committee: IASC) ได้ออกบรรทัดฐานในการศึกษาและพัฒนาบัญชีให้เป็น “นักบัญชีมืออาชีพ” เรียกกว่า “มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Federation of Accountants: IFAC) และให้ทุกประเทศนำไปปฏิบัติและใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพของนักบัญชีให้มีความน่าเชื่อถือในการปฏิบัติงานต่อนายจ้าง ลูกค้า ประชาชน รวมทั้งนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ โดยนักบัญชีต้องมีความรู้ความสามารถ 3 ด้าน คือ ความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และคุณค่า จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากความรู้ความสามารถทั้ง 3 ด้านแล้ว นักบัญชีก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพให้นักบัญชีมีภาพลักษณ์ที่ดีที่น่าเชื่อถือต่อสาธารณชน ประกอบด้วยพฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) คือ การใช้คำพูด แสดงท่าทาง และพฤติกรรมภายใน (Covert behavior) คือ การแสดงออกทางความคิด (idea) อารมณ์ (Emotion) และความรู้สึก (Feeling) (ลักขณา ศรีวัฒน์, 2544)

1.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากบทนำที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นความจำเป็นขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมที่ต้องมีบุคลากรทางบัญชีที่ตอบสนองต่อการดำเนินการขององค์กรอย่างเหมาะสม สถาบันอุดมศึกษาในฐานะผู้ผลิตบุคลากรทางบัญชีจึงต้องสร้างบุคลากรทางบัญชีที่มีสมรรถนะหลักตามที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ โดยหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาชีพการบัญชีก็ต้องได้รับการพัฒนา ให้สามารถผลิตบุคลากรได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ได้นักบัญชีที่มีสมรรถนะครบตามต้องการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีได้ตั้งเป้าหมายผลิตบุคลากรทางด้านบัญชีให้เป็น "นั้กบัญชีเชิงปฏิบัติการ" ให้กับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม มีนั้กบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเข้าไปทำงานอยู่ในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมจำนวนมาก นั้กบัญชีที่มหาวิทยาลัยผลิตออกไปหลาย ๆ คนประสบความสำเร็จและมีอีกหลาย ๆ คนเช่นกันที่ไม่สามารถทำงานได้ ความสำเร็จและความล้มเหลวของนั้กบัญชีเหล่านี้ ส่วนหนึ่งอาจมาจากตัวนั้กบัญชีเอง อีกส่วนหนึ่งอาจจะเกิดปัญหาการผลิตของมหาวิทยาลัยที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต้องการนั้กบัญชีที่มีคุณภาพมีทักษะในการปฏิบัติงานด้านบัญชีได้อย่างหลากหลาย และครอบคลุมหน้าที่ที่นั้กบัญชีต้องทำในหน่วยงาน อีกทั้งหน่วยงานยังต้องการทักษะที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสาร ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ที่ดี มีความรู้ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการคิดการวิเคราะห์แก้ปัญหาในงาน การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการมีความรู้ทักษะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงานอีกด้วย

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย เยอรมนี ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ได้มีการวิจัยและพัฒนากรอบคุณวุฒิศิพ โดยกลุ่มอาชีพสาขาต่าง ๆ เพื่อฝึกรอบรมทักษะให้บุคคล กำลังคน มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของกลุ่มอาชีพ (Competence-Based System, Demand Driven) ในขณะที่ประเทศไทยยังเน้นการศึกษาในระบบในลักษณะเน้นความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ (Knowledge-Based System, Supply Driven) จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพของกำลังคนยังขาดสมรรถนะและพัฒนาทักษะไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มอาชีพ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของแรงงานไทย (รุ่งโรจน์ สีเหลืองสวัสดิ์, 2547) การผลิตกำลังคนทีเน้นความรู้ความเข้าใจในวิชาการมากทำให้ขาดทักษะในการประกอบอาชีพ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างโลกของงานและโลกของการศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยได้ตระหนักในเรื่องของการผลิตกำลังคนทีสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้กำลังคนมากขึ้น และได้มีการพัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา วางเป็นกรอบในการเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานอาชีพกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างโลกของงานกับโลกของการศึกษา

ดังนั้นความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมข้างต้นจึงเป็นภารกิจที่ท้าทายของสาขาวิชาการบัญชีเป็นอย่างยิ่งทีจะต้องหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาบัณฑิตให้มีสมรรถนะหลักตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

คณะผู้วิจัยในฐานะผู้สอนสาขาวิชาการบัญชีได้ศึกษา "กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา" แล้วเล็งเห็นว่า แนวทางหนึ่งทีจะสามารถสร้างบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีทีสอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมในประเทศได้คือการพัฒนามาตรฐานอาชีพนั้กบัญชี โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต โดยมาตรฐานอาชีพนั้กบัญชีจะทำให้ทั้งมหาวิทยาลัยและ

ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมได้พัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาบัณฑิต และพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมให้ตรงตามสมรรถนะหลัก (Core Competency) ของนักบัญชีว่า จะต้องมีความรู้ มีทักษะ ความสามารถที่จำเป็นด้านใดบ้าง องค์ประกอบของมาตรฐานอาชีพมีอะไรบ้าง นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรเชิงสมรรถนะของสาขาวิชา ที่จะสามารถผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 ศึกษามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ได้มีการพัฒนาให้ตอบสนองต่อความต้องการของการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม ทั้งในประเทศและนอกประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะหลักต่าง ๆ ที่นักบัญชีในองค์กรธุรกิจและอุตสาหกรรมพึงประสงค์

1.3.2 ศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของนักบัญชีที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ

1.3.3 ศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของนักบัญชีและที่ต้องใช้จริงในการปฏิบัติงานในภาคธุรกิจอุตสาหกรรม

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 ศึกษาสมรรถนะของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ และนอกตลาดหลักทรัพย์ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก

1.4.2 ศึกษาสมรรถนะของนักบัญชีที่ใช้จริง จากกลุ่มตัวอย่างนักบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีในช่วงปี พ.ศ. 2541-2551และทำงานในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบสมรรถนะของนักบัญชีตามความต้องการขององค์กรภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

1.5.2 ทราบถึงสมรรถนะที่นักบัญชีต้องใช้จริงในการปฏิบัติงาน

1.5.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและพัฒนาหลักสูตรการบัญชีเชิงสมรรถนะ เพื่อสร้างนักบัญชีเชิงปฏิบัติ ให้มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะตรงตามความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่อไป

1.6 แผนการถ่ายทอดผลการวิจัยไปสู่เป้าหมาย

1.6.1 จัดทำเอกสารเผยแพร่ให้กับหน่วยงานธุรกิจและอุตสาหกรรมที่ร่วมโครงการ

1.6.2 นำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการที่เกี่ยวข้อง

1.7 วิธีวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ทั้งการวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบกัน โดยเชิงปริมาณเป็นการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารงานด้านบัญชี ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับนักบัญชีเข้าทำงาน รวมทั้งพิจารณาเลื่อนขั้นตำแหน่งของนักบัญชีในองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรม เพื่อทราบถึงสมรรถนะหลักทางบัญชี และสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารที่รับผิดชอบงานด้านบัญชี 6 องค์กร นอกจากนี้ยังสำรวจจากนักบัญชีผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะต่าง ๆ ที่ใช้ทำงานในองค์กร โดยดำเนินวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

1.7.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

1.1) หน่วยงานบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานสอบบัญชี และสำนักงานบัญชีในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก

1.2) นักบัญชีที่ประกอบอาชีพบัญชีในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก โดยกำหนดจากนักบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2541 – 2551)

2) ขนาดตัวอย่าง

2.1) กำหนดขนาดตัวอย่างใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากจำนวนบริษัทจดทะเบียน สำนักงานสอบบัญชี และสำนักงานบัญชีในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน ขนาดประชากร 1,000 บริษัท มีความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง 206 - 210 ตัวอย่าง

2.2) กำหนดตัวอย่างจากประชากรนักบัญชี ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2541-2551) และปัจจุบันประกอบอาชีพนักบัญชีในองค์กรธุรกิจจำนวนประมาณ 3,000 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อนได้ $\pm 5\%$ คณะผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง 320 - 350 คน

2.3) เลือกบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมในกรุงเทพฯและปริมณฑลจำนวน 5 ธุรกิจ รวม 6 แห่ง ดังต่อไปนี้

- ธุรกิจผลิตและจำหน่ายสินค้า 1 แห่ง
- ธุรกิจโดยสาระระหว่างประเทศ 1 แห่ง
- ธุรกิจการเงิน 1 แห่ง
- ธุรกิจรับตรวจสอบบัญชี 2 แห่ง
- ธุรกิจรับทำบัญชี 1 แห่ง

1.7.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) **แบบสัมภาษณ์เจาะลึก** เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายธุรกิจ โครงสร้างสายงานด้านการเงินและบัญชี การพิจารณาคุณสมบัตินักบัญชีที่รับเข้าทำงาน ความก้าวหน้าของสายงานในอาชีพ สมรรถนะด้านบัญชีและสมรรถนะที่เกี่ยวข้องที่องค์กรต้องการ (ภาคผนวกที่ 1)

2) **แบบสัมภาษณ์สมรรถนะหลักด้านบัญชี และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง** จากผู้บริหารด้านบัญชีในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมประกอบด้วย 3 ส่วน 47 ข้อ รายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 19 ข้อ

ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 22 ข้อ

3) **แบบสัมภาษณ์สมรรถนะด้านบัญชีและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง**จากนักบัญชีผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วน 71 ข้อ รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 42 ข้อ

ส่วนที่ 3 สมรรถนะอื่นที่สัมพันธ์กับความรู้ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จำนวน 23 ข้อ

1.7.3 การสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาข้อมูลจากการทบทวนเอกสารการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีในและต่างประเทศ ข้อมูลสภาวิชาชีพบัญชี คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบด้านบัญชีพึงประสงค์ งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง

2) จัดทำกรอบแนวคิดการวิจัย และนำตัวแปรจากกรอบแนวคิดมาสร้างเป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง

3) จัดทำร่างแบบสอบถาม นำเสนอร่างแบบสอบถามให้กับอาจารย์ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหาปรับปรุงแบบสอบถามด้านเนื้อหาถ้อยคำที่เหมาะสม

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำไปทดสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องต่อเนื่อง และสามารถทำความเข้าใจคำถามได้ชัดเจน นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุดมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าได้ค่า Reliability 0.83 เท่ากัน ซึ่งแสดงให้เห็นความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

5) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

1.7.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) **ข้อมูลทุติยภูมิ** เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาการบัญชี วิชาชีพบัญชี สมรรถนะ คุณค่า จรรยาบรรณ และบุคลิกภาพที่องค์กรธุรกิจต้องการจากนักบัญชี และสมรรถนะ คุณค่า จรรยาบรรณ และบุคลิกภาพที่นักบัญชีต้องใช้จริงในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มีการศึกษาไว้แล้ว เช่น จากตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) **ข้อมูลปฐมภูมิ** ได้จากการสำรวจแนวคิดผู้บริหารองค์กรธุรกิจที่ทำงานและดูแลด้านการเงินและบัญชี การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้บริหารงานด้านบัญชี และผู้ดูแลงานบริหารงานบุคคลขององค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม รวมทั้งสำรวจนักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านบัญชีอยู่ในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม

1.7.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1) **สถิติเชิงพรรณนา** ได้แก่ ค่าร้อยละ และการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวัดค่าเฉลี่ยของตัวแปรใช้การแบ่งระดับคะแนนแบบ Rating Scale ของ Likert ดังต่อไปนี้

1.1) กรณีสมรรถนะด้านบัญชีที่องค์กรธุรกิจต้องการ กำหนดค่าเฉลี่ย 3 ระดับ ดังนี้

1.00 - 1.67 มีทักษะระดับพื้นฐาน

1.68 - 2.35 มีทักษะระดับมาก

2.36 - 3.00 มีทักษะระดับมากที่สุด

1.2) กรณีสมรรถนะอื่น ๆ ของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

0.00 - 0.80 ไม่มีการใช้ทักษะเลยถึงได้ใช้ทักษะน้อยที่สุด

0.81 - 1.60 ได้ใช้ทักษะน้อย

1.61 - 2.40 ได้ใช้ทักษะในระดับปานกลาง

2.41 - 3.20 ได้ใช้ทักษะในระดับมาก

3.21 - 4.00 ได้ใช้ทักษะในระดับมากที่สุด

1.3) กรณีสมรรถนะทางด้านบัญชีและด้านอื่น ๆ ที่นักบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานจริง กำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

0.00 - 0.80 ไม่มีการใช้ทักษะเลยถึงได้ใช้ทักษะน้อยที่สุด

0.81 - 1.60 ได้ใช้ทักษะน้อย

1.61 - 2.40 ได้ใช้ทักษะในระดับปานกลาง

2.41 - 3.20 ได้ใช้ทักษะในระดับมาก

3.21 - 4.00 ได้ใช้ทักษะในระดับมากที่สุด

2) สถิติที่ใช้ในการสรุปความสัมพันธ์เพื่อให้เห็นตัวแปรปัจจัยของสมรรถนะในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัจจัยสมรรถนะหลักด้านการบัญชีของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของนักบัญชีที่องค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการ ปัจจัยสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีใช้ในการทำงานจริงและปัจจัยความรู้ทักษะและสมรรถนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นักบัญชีต้องใช้ในการทำงานจริงใช้สถิติวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เทคนิคการหาองค์ประกอบหลักด้วยการหมุนแกนมุมฉาก (Extraction Method : Principal Component Analysis, Rotation Method : Varimax with Kaiser Normalization)

1.8 นิยามศัพท์สำคัญ

การศึกษาวิจัย “การพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม” มีคำศัพท์สำคัญ ดังต่อไปนี้

1.8.1 มาตรฐานอาชีพ คือ มาตรฐานสมรรถนะของผู้ปฏิบัติงาน สำหรับอาชีพหนึ่ง ๆ ที่กำหนดให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล สามารถประเมินการทำงานตามมาตรฐานได้อย่างชัดเจน โดยจะมีการกำหนดเป็นระบบการจัดให้คุณวุฒิวิชาชีพกับผู้ที่ผ่านการประเมินหน่วยสมรรถนะ (Units of Competence) ตามความยากง่ายและซับซ้อนของงานในหน้าที่

1.8.2 สมรรถนะ หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร

สมรรถนะในความหมายทั่วไป คือ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

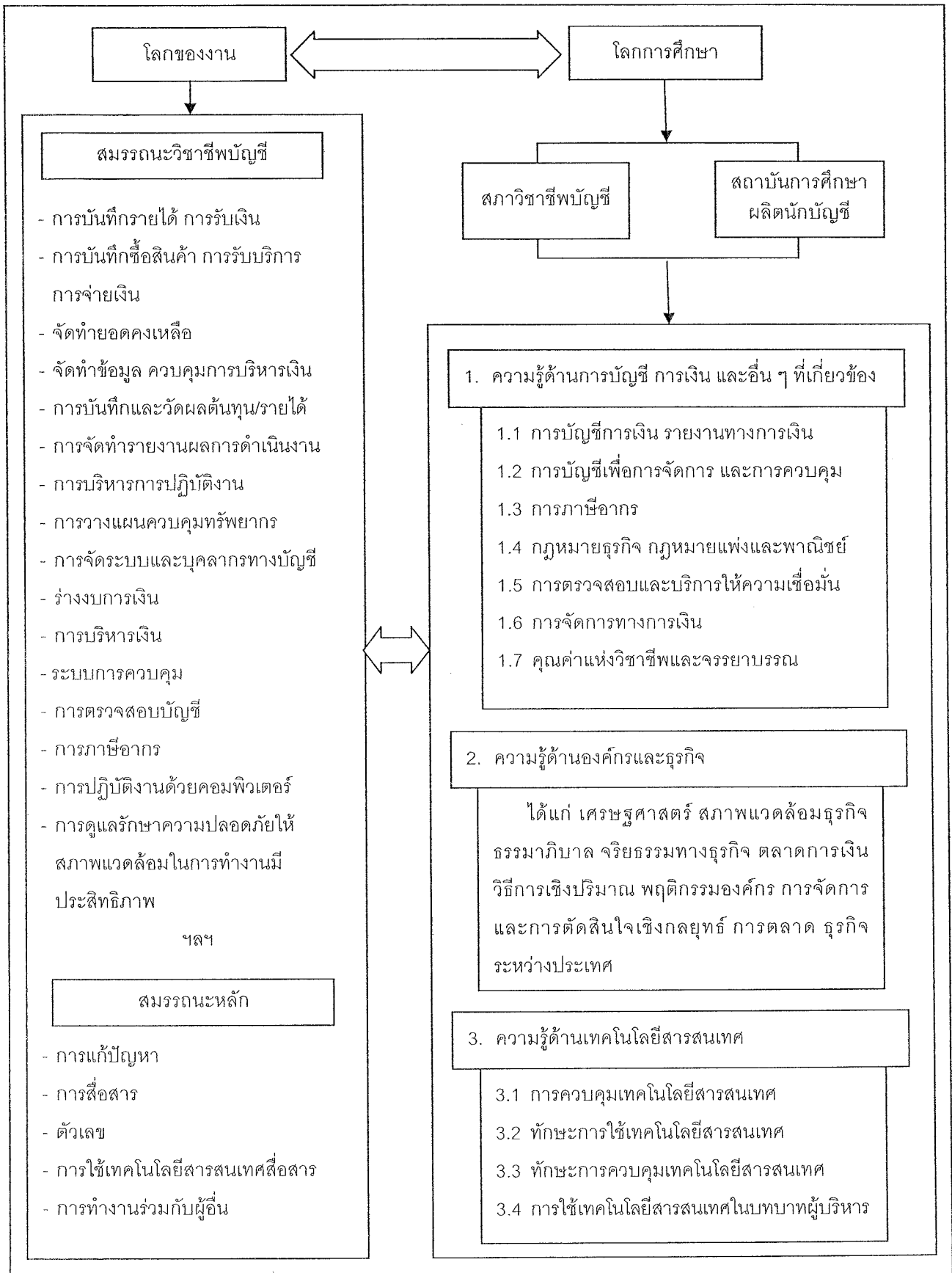
สมรรถนะในความหมายของงานอาชีพ หรือวิชาชีพ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานอาชีพ โดยใช้ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่บูรณาการกันอย่างเหมาะสมจนสามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้คุณภาพตรงตามที่ต้องการ

1.8.3 มาตรฐานสมรรถนะ คือ ข้อกำหนดหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานทั้งที่เป็นการปฏิบัติและเป็นผลของงาน ประกอบด้วย มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านผลงาน

1.9 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีในบทที่ 2 และ 3 พบว่าการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม คือ การพัฒนาสมรรถนะโลกของการทำงาน และโลกของการศึกษาให้มีความสอดคล้องตอบสนองต่อกัน สมรรถนะทางอาชีพเป็นสมรรถนะที่บุคลากรผู้ประกอบวิชาชีพนักบัญชีจะต้องสามารถนำความรู้ ทักษะ ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากภาคการศึกษาไปประยุกต์ใช้กับการทำงานได้อย่างเหมาะสมจนเกิดผลลัพธ์

การทำงานได้ตามเป้าหมายที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมกำหนดไว้ อันนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังนั้นการพัฒนามาตรฐานอาชีพนักบัญชีที่ตอบสนองต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรม จึงต้องทราบสมรรถนะที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต้องการจากบุคลากรและนำสมรรถนะเหล่านั้นไปแปลงสู่การพัฒนาบุคลากรในภาคการศึกษาให้ได้บัณฑิตที่พึงประสงค์ที่จะประกอบอาชีพนักบัญชีได้อย่างเหมาะสม ความสัมพันธ์ของกรอบการศึกษาวิจัย ปรากฏดังภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย